

PROTIS
NAKLADATELSTVI

Michal Šanda

**Remington
pod kredencí**

EDICE VEČERNICE – SVAZEK 25.

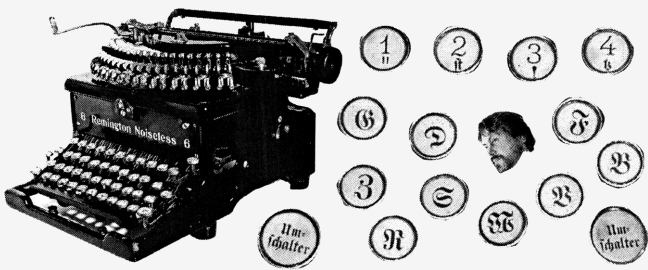
Michal Šanda

**Remington
pod kredencí**

básně o mizerných časech
kdy se psací stroj povaloval
v chuchvalcích prachu

© Michal Šanda, 2008
Illustrations © Michal Šanda, 2008
Editions © Protis, 2008

ISBN 978-80-7386-

pitbull

přised jsem si k nim. zajímalo mě co musí mít za náтуру
když dokáže v kurevsky přesně vypočítaným
pomalým rytmu soust řezat psa přes čenich
a cpát se při tom gulášem.

to-se-dě-lá-že-brat?

blondska v květovaných šatech natáhla ruku po obojku.
pěstí ji zatlouk zpátky do židle.

„čau kámo“ řek jsem

na uvítanou „můžu tě zvěčnit do básně?“

„no jasan! o čem bude?“

„o parchantovi.“

kdyby aspoň nějak zareagovala

stála by ta rvačka za to.

místo toho po mně šlehla nenávisným pohledem.

některý chlapy nepochopím.

a jejich ženský mě.

u televize rupla obrazovka tak jsme z bezradnosti

nasávali a hulili cigáro za cigárem jako o smrt.

Marie vystrachala ve štosu časopisů
připravených do sběru křížovku.

„značka yrbia.“

„nevím. v mendělejevce není.“

„v Motorletu maj holky ve vrátnici přenosnou barevku.“

„no a?“

„no nic. ségra –“

„ona tu byla?“

„včera. říkám jí: chceš se s Boubřem handrkovat
o alimenty po soudech?

poslala za ním žábu. tágem jí vyrazil přední zuby.
neříkala jsem ti?“

„ne.“

ve čtvrtek jdou k soudu sepsat protokol.“

„na čtvrtek máme lístky do Vinohradského.“

„sarmati.“

„cože?“

„sarmati.“

„alani.“

„možná bys měl brknout Džastikovi.

na Mácinech narozkách se chlubil

že má zauzlovanýho nějakýho opraváře.“

inspirace

slíbil jsem jednomu literárnímu magazínu báseň.
sraz s redaktorem jsme měli jsme ve Spálený
že mu to dám na disketě.

vystoupil z tramvaje. koukám jak po refýži
míří naproti mně.

báseň jsem neměl.

rum přestal zabírat inspirace je fuč
proto jsem redaktora předběhnul a povídám:
„máte na botě bláto.“

jak se sehnul

aby si botu otřel

nabral jsem ho kolenem do koulí.

sám nevím proč.

prostě inspirace.

najednou tu byla.

a s ní i báseň.

toaletní stolec je její oltář

klipsou si sepne neposedný pramínky vlasů z čela
a než obřadně vyroluje rtěnku
přesvědčí se letmo pohledem do zrcadla
že nejsem nablízku. tehdy je plachá
a zranitelná jako žirafa u vádí.
pudr. řasenka. stíny. tužka na obočí. svatá relikvie
flakón od Channelu
dávno už naplněnej obyčejným parfémem.
jen kadidelnice a kasička na milodary schází.
„už budu. zatím si vyber kravatu. košili
máš vyžehlenou na ramínku
na klice!“ volá skrz přivřený dveře.
běda kdybych vstoupil.
tvrdí že líčení
je pro ni intimnější než rozcapit stehna na gyndě
nebo duši u zpovědi.

Šmíd

„chlap co šrouboval máti byl taky Šmíd.“

„já jezdil u pekáren s nějakým Šmídem.“

„a nebyl v pohodě?“

„byl.“

„a bachař na Mírově –“

„Šmíd.“

„v pohodě.“

„jo.“

„říkám.“

„Šmídové musej bejt v pohodě.“

to čínanský mrně na tržišti u stánku se zeleninou

bude jí sotva patnáct ale oči

má stařeny. chlapi U Drsnejch z ní magořej.

Bizon u ní koupil dvě kila nektarinek

a stovku jí nechal diškreci.

peníze beze slova strčila do šuplete pod váhou.

večer s Chungem s asijskou precizností

složej stánek jako origami na rudl. Chung

šuplík plnej bankovek a rachtajících mincí v podpaží

se odšourá na čaj do Fengova stánku s botama.

pro ni přijíždí šestidvěřovej bourák.

za kouřovejma sklama není vidět řidiče. přesto –

„oči má starý ženský.“

„a nebo právě proto?“ řek Bizon a obrátil do sebe panáka.

„má to zapotřebí?“

„co?“

„to je ta záhada.“

Doris

zatímco se mazlím s její patou ona už zná pozpátku
můj chorobopis včetně jmen nočních démonů
ví jaká je značka mojí oblíbený tequily
a že jsem se v rohu u barpultu pustil do křížku
s jednorukým banditou
a že musel klopit
a dokonce ví i že to bylo na jokera a tři zlatý zvonečky
a já vím jen že má úžasně malý chodidlo
a když propne nohu v kotníku
utvoří se na něm roleta vrásek
a že má ještě nádhernější figuru
a že mi prošacuje kapsy
a že ji nechám to udělat.

Bob Marley

jsou dvě. jedna ostříhaná na ježka
druhá má odrůstající ofinu obarvenou na zrzavo.
v odrbanejch jeansech se posadily dole na obrubník.
špičkama tenisek pohybujou do rytmu reagge.
„osolte to“ povídá ta na ježka.
dožehlím límeček
a knoflík u kazeťáku otočím až na zarážku.
zrzka vztyčí palec.
borec!
čímž míní Boba Marleyho.
vyžehlenou košili pověším na ramínko do skříně.
z kazeťáku vyhrává Bob Marley. Bob Marley
vyhrává
na rozdíl ode mne.

rusovlasá květinářka

čekával na ni v bistru naproti přes ulici
když měla odpolední už od oběda
celou věčnost.

představoval si to asi
takhle:

ona

vejde

on

à la Charles Bronson

kývne na pozdrav

vytasí kolt a pětaticítkou model Navy 1851

vypálí:

co kdybych vás pozval na drink?

tak víno?

presso?

nebo

nebo jinak

představoval si to tolikrát

že všechny představy

s hrůzou a ulehčením zjistil

že si vlastně vůbec nic nepředstavuje.

i kdyby nakrásně přišla

už si tak zvyk

za ten čas

vysedávat v tomhle bistru

že by neměnil lokál.

tampony

nejdřív jsem nemoh najít klíčky od auta
takže jsme chytli páteční kolonu
dálnice zacpaná od Průhonic
a jako by těch morovejch ran nebylo až až
vzpomněla si Marie že sebou nemá tampony.
začala prohrabovat kabelku:

„nejsou tam.“

„koukni se pořádně.“

„fakt ne.“

„co teď?“

„já krvácím!“

že tampony musej mít v Glóbu v Benešově
kterej je do Třeboně při cestě
napadlo Marii poté co je nenašla
ani doma v koupelně.
mohla mít ale trochu soucitu
a nechat si to pro sebe
když už jsem na to nepřišel sám
dřív než jsem zařadil zpátečku.
teď krvácíme dva.

**kufr s remingtonem jsem pohřbil mezi chuchvalce
vlasů a pavučin pod kredenc a místo poezie
recitoval diktáty**

Dana baletila u sporáku
v zástěře kalhotek. otevřela troubu
a horkej vzduch zástěrou zavlnil. taky si toho všim
a začervenal se.
pořád ještě měla exkluzivní nohy
ale křečový žíly z roků strávenejch na place
nesmazatelně jako cejch vypálenej značkovacím železem
prozradily servírku.
„pomalu končete s tím vaším učením.“
„a kořen druhej rovnice?“ řek jsem.
„už ho netrap a ty zlatíčko připrav prostírání.“
„cože?“
„prostírání.“
„učím se.“
vyndala kuře z pekáče na prkýnko.
„řekni mu něco jednou ty.“
„cože?“
„ach jo.“
„neřečni a běž pro ty příbory.“
„prostírání!“
neochotně se zved a čirou náhodou zakopnul
a rukama se opřel o moji židli
a jak byl nade mnou nakloněnej

zašeptal:

„a z toho pitomýho slohu mám čtverec.“

a plivnul mi do ucha.

vykládejte ale žárlivýmu puberťákovi

že jste pro jeho mámu

možná už poslední zvonění.

tekla jak kostka ledu v decáku bourbonu

uprostřed Sahary. chtěla to pořád.
vyraňovala mi skrýše a flašky co našla vysosla
nebo prodala ségře zpátky do krámu.
tvrdí že otupenej chlastem
nemůžu vychutnat její finesy.
nemůžu?
jazyk mi šustil.
než abysme se zase rafli
radši jsem šel a postavil vodu na čaj
na kotel sypanýho smrťáka ásamu
a ji nechal v ložnici
s
mokrou kundou
a od saponátu rozprejskanejma prstama.

šunkofleky

tranzistorák v kabině u řidiče vyhrává písničky na přání.
v pauzách DJ s peprným komentářem zahušťuje éter
vzkazama z mejdanů.

v duchu jsem se všema těma chlapama
klimbajícíma v šichtáckým autobuse.
posléze vstoupěj do zhasnutý předsíně
a umaštěný ticho provoněný šunkoflekama
chladnoucíma v troubě

jim odpoví na pozdrav.

nandám si talíř po okraj
a otevřu Muškařské listy

a jím

a čtu

naberu bagrem sousto

přelousknu odstavec.

mám uvázanou kolekci nymf z katalogu Orvisu
jenomže oprubovat je není kdy.

u čalouníka

dřepěl na štokrleti. pod ním byla nastlaná
halda odřezků molitanu a koženek.
nůžkama na střihání látky si dloubal špínu zpod nehtů.
asi nestrká prsty kam má
napadlo mě.
potáhnout cokoliv od takovýho břídila
to ne.
pro podobný situace mám v záloze fintu s cigárama.
zalovil jsem prstem v krabičce a povídám:
„prázdná. myslel jsem že je tady trafika“
a dal se na ústup.
zkoumavě se na mne podíval.
já na něj.
potom do okna.
přímo před čalouníkovým kvelbem stálo moje auto
na střeše křeslo -

U Drsnejch

já mám rád básně zalidněný.
není nic smutnějšího než báseň prázdná.
v téhle jsou Hardraba Šíta Košťál
Chmeloudek Boubrole Roušar Muntág Loneček
Dřízgal Swidersky Kouba Čañas Starhon
Loprais Hurdálek a Kott.
co ti se spolu naštengrujou
třeba když sem do básně přeskočil z básně Blakeovy
tygr.
Roušar se vsadil s Muntágem o Dřízhalův knír
že Hurdálek nestrčí Chmeloudkovu hlavu
do Boubroleho tlamy.
jenomže Boubrole není tygr a tygr zas není na hlavu
zívnuł a šel si schrupnout za hospodu
na sluncem vyhřátou popelnici.
víc nic.
pointy jsou pro cirkusáky
pro opilce
pro básníky
ne pro tygry.

postaví přede mne na stůl hrnek hutného turka

a jako by mi četla myšlenky
odkráčí do špajzu. slyším ji jak něco šmodrchá
mezi policema.

šoustání je dobrý
jenže tyhle momenty znamenaj mnohem víc.
aspoň pro mě. lžičkou otru pěnu.

po chvíli
se objeví s lahví slivovice.

„jaká jsem?“

„skvělá.“

„ty taky“ řekne „akorát když si oholíš vousy
příště láska spláchni umyvadlo.“

chlápek vedle u mušle dopnul poklopec

a metrákem svaloviny zatarasil dveře:

„ukážu ti smrtící úder Joe Louise.“

zatnul pěst a napřáhnu se k ráně.

„Schmelling!“ zařval jsem.

chlap zbystřil.

„Max Schmelling. víš jakým trikem

Louise odrovnal?“

nevěděl.

ani já.

„Tyson. Spinks. Rocky. Stevenson. Holmes.

Torma. Fraizer. Foreman. Cassius Clay“

listoval jsem v paměti

po jménech boxerů

no a konečně padnul i Joe Louis.

smrtící úder mi ale neukázal.

do dveří se protlačil výčepák

chlapa knokautoval

mně levým hákem poslal skrz dveře do lokálu

promnul si ruce a víceméně pro sebe utrousil:

„čuráci prostatický a budou se mi tady rvát.“

co

je to za zvuk?
zaznívá přes zeď
od souseda
a trhá bubínky
mých uší
v mojí kuchyni
ráno
nad kávou
a novinama.
a dost.
opřu se o zvonek.
není doma
soused.
vykopnu dveře.
jdu
po zvuku
po vyrudlým koberci
do pokoje
k psacímu stolu
otevřu šuple
a tam
vedle cigaret
v krabičce od sirek
mamut.
naprosto malilinkatý
mamut
ale
toho obrovitánského troubení.

**na krku matronu roztaženou od porodů
a haranty který chtěj kdejakou hovadinu**

„copak prachy tisknu?“ povídá Džastik.

„tiskneš. zejtra si jich natiskneš v bankomatu pakl.“

„hovno! rajtují mi po nervech ale mám je rád.“

„to je fajn.“

„mám je rád a serou mě. v čem to je?“

„ti závidím“ opáčil jsem.

„a ty mě sereš taky!“

a já: „jasně vole. teď ale nehulákej a stabilka.“

a on: „jestli budeš mít děti poznáš sám.“

až toho zkárovanýho rouhače odveču na metro

nesmím zapomenout Máce brknout

že už je na cestě.

klečel jsem u mísy a řval na krysy

poslední měsíce mi křeče odbíjej hodinu mezi psem
a vlkem s pravidelností orloje.
z pollockovských cákanců karmínový červeně
uhaduju jestli jsem právě vyzvrátil svět
kabernet
nebo prask vřed.
když jsem si odbyl svůj rituál
zkroucenej bolestí jsem se doštrachal k lednici pro mlíko
loknul si
a poslal ho zpátky mezi karfiól a ementál.
pěkná prasárna.
až se mi z ní zvednul žaludek.

řikal Muntág:

„komoda z IKEA je sešroubovaná

uklidil jsi vercajk

umyl se

oblíknul

a na odchodu ze zvyku strčil prst do schránky.

byla tam složenka. přeplatek

za plyn. koupil sis za něj dovolenou v Burgasu

v bungalovech na pláži u moře

a najednou koukáš

odrážíš se do prázdna

a tvoje tělo

je rozplácnutý pod Nuselákem.“

to maso na mrazáku je bůček?

ani Sarah Bernhard na premiéře Dámy s kaméliema
neměla kolem krku tak parádní šál.

svíčková.

švára ženský co ji obdělává Džastik řezničí na jatkách.

„já že se mi to zdá krvavý. není to humus?“

„není.“

„a cibuli máš kde?“

pust'te si do bytu osmnáctiletou holku

jen co přeťpí váš orgasmus

zmocní se vaší kuchyně

a začne si hrát na lásku a na mamku a taťku.

z anglických novin cituje se (Kv. 1836, 151) příběh doktora Hansona, k němuž přišel muž rumem tak zpitý, že se sotva na nohou udržel; na radu Hansonovu, aby si dal pustiti žilou, sice že by se v něm rum snadno chytiti mohl, opilec uposlechl, a když k vypuštěné krvi přiložili oheň, krev chytla a třicet sekund hořela modrým plamenem.

**nikoho jsem neviděl nasranýho víc než Džastika
poté co jsem mu vykrad život do Dvaceti dek ovaru.
měsíc mi práskal s telefonem**

„Džastik není doma. šel machrovat k Drsnejm.“
až včera. zrovna jsem strojil stromek
když se u mne zastavil
a začal mi přehrávat předvánoční dialog s Mácou:
„šůruje. šílí. povídám jí pojď pro toho kapra.
až vyluxuju.
malej mě má taky na háku.
máma!
není mokrej?
chce tebe.
cože?
než stačila vypnout lux čapnul jsem bundu
a vzal draka. to by přece Džastik udělal
ne?“

nevím. ani jak zařídit aby papírový přeludy z písmen
nestrkaly zpětně prsty do osudů lidí.

smrdíš chlastem

říká Magda
zatímco se morduju
s knoflíkama její noční košile.
obrátila se na bok.
přitisknul jsem se
sevřel ji okolo ramen
a druhou rukou rozevřel pŕlky.
„tam ne!“
křičí
pláče.
vstávám
a jdu do kuchyně.
zapálím si.
přijde.
čekám.
však ona přijede.
na oko s prosíkem ale pak začne:
„když se naleješ nevíš co děláš.“
v těhle okamžikách se mi zdá
že právě vím
ale řeknu:
„nevím.“
a zase bude na koni.

Šramtadlo

mříž z výlohy Šramtadlova bazaru byla sundaná.
skrz dveře zadního vchodu který teď vypáčený
zejou do chodby jako bezzubý ústa starce
jsem zaslechnul vrčení Bena.
když jsem mu předevcírem přines do komise naviják
sekal Šramtadlo latinu
protože ženská ke který se nastěhoval
po rozvodu s Mácou
zčistajasna zamračeno a před bouří
nastolila dusno.
mrsknula po něm kalendář. za poslední kvartál
co datum to černá tečka.
policajti vycouvali. z Bena se stala zuřivá bestie
lítal po krámě v plný rychlosti narážel do zdi
skočil na pult
kasa zaduněla o podlahu.
Šramtadlo visel opodál uhryzanej do půlky stehen
kam Ben tlamou dosáhnul.
Bene!
jakmile uslyšel známej hlas
očividně se mu ulevilo
vrazil mi čumák do dlaně
moje zkratovaná mysl ale nebyla s to než kroužit
v soustředný spirále kolem zakutálený lahve
u podkopnutýho taburetu.
její uzávěr si Šramtadlo nasadil jako klaunskej nos.
nebo snad aby necítil ten nasládlej pach smrti?

zalej fíkus nakrm Croxe stálo na lístku

co mi Renata strčila i s klíčem od bytu do kapsy.

Bizon vysondoval že v kredenci

má zašitej fernet.

věděl jsem o něm.

to na ten lístek napsala Renata taky

a že proso pro Croxe je vedle v piksle.

Crox byl dobrej.

pětinásobnej šampion mezi amazóňanama

akorát drobet nedopečenej

protože se proso začalo připalovat.

s Croxovým ocasním pérem ve vlasech

se Bizon vydal do ulic

splašit něco k pití.

cokoliv.

zatím jsem z nudy zavřel fíkus do Croxovy klece.

a pro případ že by se Bizon vrátil

už jsem ho naučil papouškovat:

„Bizone dej loka rrrrrrrrachu!“

**posledního antickýho filosofa Boëthia
mučili tak že mu omotali provaz kolem spánků
a čtyři hraví barbaři
po dvou na obou koncích se začali přetahovat
kdo s koho. dřív než praskne lebka
vypouknou oči z důlků**

at' už je to migréna nebo jak tvrdí Bizon
nastřádaná praedeliriální kocovina
zatím ještě i skrz bolest
vidím
rozmazanej obrys svojí ruky pátrající
v dóze s medikamentama po alnagonu.
až zabere

v hospodě Na Palubě potápějící se lodi

odvrávorala k jukeboxu
a s gestem královny zasunula známku

Martha my dear
Martha my love
don't forget me

černý šmouhy očních stínů stékaj
po napudrovanejch tvářích
jak v předválečném dojáku.
a co?

beztak je svět
škleb.

rukávem košile jí rozmazal slzy po bradě
a zdřevěnělým gestem krále
z pimprlovýho tyjátru zamával kešení na pingla.
„co měla Marta napiš na mě!“

z košile přes židli mu bude čpět
včerejší kolínská pivo a beznaděj maringotky
ona bude přirážet tlustou bílou zadnicí
a už dávno nebude rozrajcovaná ani se vzpírat.
jenom ráno za lobotomickýho řinčení budíku
nikdy nemůže kápnout na to proč
zrovna s tímhle
šla na kvartýr.

hovězí srdce

je to angus. náhorní plemeno. urostlej bejk
s mohutným rámcem na podsaditejch nohách
a šíjí jako Panama.
až hazardní
hra svalů. zosobněná síla.
došel k ohradě a oháňkou si setřel ze hřbetu roj much.
koukám do těch smutnejch hnědejch očí
a nemůžu si pomoct nevidím
v nich stesk ale
steak.
šťavnatou flákotu. v prstech cejtím
jak se s ní břiška a dlaně mazlí.
roštěnec. kýta. plec.
cihlu po cihle
řeznickej nůž bourá
ten chrám.
zmocňuje se mě vzrušení.
na dopravníku se lesknou propařený háky.
z vyvrhnutejch vnitřností
sálá horká vůně
krve.
srdce mi bije.
hovězí srdce.
jako by bilo jen pro mne.

grundig

kromě semene nacákanýho do chlupů
a doteků na pupík nesnáší aby jí někdo sáh na její desky.
v éře cédéček má na vinylu klenoty
jako první album Sex Pistols
komplet alba od Siouxsie and the Banshees
a Residents. Patty Smith. právě dohrál Iggy Pop.
gramofon má grundiga. svýho času byl třída
s automatickou přenoskou.
u singlů už se ve vnitřních drážkách ale zpomaluje.
zatímco jsem obracel desku
se soustředěnou samozřejmostí
si vytřela buchtu. záhyb po záhybu mýma slipama.

hádanka pro Džastika

(Máca)

Alice

údělem chudejch je zbytek života mezi šichtama
trávit ve vyhnanství na sídlištích
nebo v krcáčkách čtvrtý kategorie.
deprese samo o sobě
a právě proto by chodba nemusela vypadat hůř
než smetiště v lepším případě zohyzdění
nesmyslněma hieroglyfama.
naposled se tam objevilo
Ozzy naprcal Alici.
myslel tu rozjívěnou pubescentku
s náušnicí v nose?
na zarudlým čele permanentně dva
tři uzrálý uhry s bílou čepičkou
jen vymáčknot -
v skrytu duše ale mladejm závidím
že jim stačí neuskutečněný touhy vykřičet
sprejem na kastlíky.

už dopředu vím že budu protivnej

a až do večera se džbánem pro pivo k obědu
a ji nechám zavřenou v cizím bytě napospas
nudě a plnému popelníku
vajglů a nervózně zpřelámanejch cigaret
nebo hrůze až zjistí že u papiňáku nefunguje ventil.
proč nikdy nenajdu dost odvahy
strčit jí do kabelky hrst drobáků
na taxík a říct: „miluju ten tvůj kočičí jazýček.
když mi šmejdí v uchu
mravenčí mě i
brzlík
jenže musím makat. znáš to.“
„kšefty?“
„tak nějak.“

na stole Remington 1100 CT

ne že bych oprášil psací stroj
tenhle Remington je brokovnice.
ve večerce jsem si k rumu nechal přibalit
špalek slaniny ať maj drobet povražení.
i ty potvory.
když zhasnu vyrojej se jich ze světlíku mračna.
prát to brokama po paměti
do tmy
do krys
je zoufalej pokus
jak aspoň na okamžik výstřelu uniknout
tý zkurvený rumový depresi.

**čas od času máma naskládala do krabice
paklíky amfory brožovaný detektivky ze Signálu
štos časopisů kompoty štangli uheráku**

neptal jsem se proč
a kam to posílá
patřilo to k rituálům mého dětství.
až nedávno při vyklízení komody
jsem docela na dně nejspodnějšího šuplete
objevil strejdu Viktora.
do čtverečku složený tam leželo zbavení svéprávnosti
i s odřenou maturitní fotkou z dávnověku.
čichnul jsem si

voněla pitralonem. do hladka oholenej
s brilantinou ve vlasech sčesanejch do týla
a dg.: 291

*mladistvůj D. K. trpí psych. chorobou alkoholismus chron.
hrubé povah. změny s disoc. prvky a hrubou org. demencí.*
ve dvašedesátým ho z Dobřan pustili na zkoušku.
měsíc byl nezvěstnej. našli ho uhlíři
v nabouraný chatě na Kazíně v deliriu.
bez toho měsíce dvaatřicet let
pozoroval oblohu zpoza mříží pokoje nebo ze zahrady
obehnaný zdí. občas si vzpomenu na ty krabice
a pokouším se představit si co si asi myslel o světě
kterej nestačil poznat.

říkala Máca:

„já to vidím takhle pane
vy mi sem na mističku dáte padesátník
a půjdete se pěkně vymočít do žlábků
a až se vrátíte
přestanete o Křečovicích roztrušovat že tam žijou burani
protože já jsem za svobodna Horáková
jestli tam ale potkáte takovýho halamu
s chlupama z mojí kundy pod frňákem
drapněte ho a sem s ním
ten mi o dožínkách prosednul rádiovku.“

ve zdeformovaný optice jeho křiváckýho pohledu

se mi pošklebuje můj vlastní odraz.

Nikon F 90X.

památka na toho přede mnou.

poslední rozumnej způsob jak se zbavit

žárlivosti byl podmanit si

aspoň ten přístroj.

zkrotit ho.

ponížit

neskutečným časem a clonou

až arogantní blikající expozimetr

radši zmizí z okraje hledáčku.

jenomže pomsta se zvrtnula v hru

rozmazaný snímky se začaly blížit umění

a znenadání

mi vpadlo do zad:

co neprošustruješ utratíš za filmy.

proto ta fotka Dany u Kolosea

nápadně nenápadně opřená o vázu s kopretinama.

perfektně ostrá.

barevná.

„Ctibor mě vzal aspoň do Říma.“

Muntág máchá ve dřezu dopitý půllitry

Chmeloudek poručil rundu becherovek

pro Roušara s Lonečkem

Kouba hovno

s ním se nemluví kvůli tomu co proved Swiderskýmu

co mu proved to ale nikdo neví přesně

ani Kott.

Boubrle listuje Reflexem.

Čañas mrkne na Muntága.

„ještě jedno?“

„zaplatím.“

Hadraba típne cigáro.

Košfál se zvedne od stolu a jde se vymočit.

tak tomuhle v Čechii říkaj

že U Drsnejch to žije

Marie odfrčela na podnikovou chatu

naši novou televizi z železný neděle v Dürnbachu
čekal pernej maratón.

Bizon si přivez lednici

a Džastik mrazák

a mikrovlnku. v bazaru u nebožtíka Šramtadla

za ni dostal hadr na dřevo.

ze sklepa jsem vynes banánovku

se svojí dávnou sbírkou

videokazet. byl čas je oprášit.

vtom zazvonil telefon.

Máca.

„poslouchej co mi proved Džastik!“

na začátku vstupní epizody Hotelu Indexx II

se domina rozcapená v sofa

ovívá devítiočasou kočkou

a sekýruje komtesu.

rozvalil jsem se taky

nohy na stolek a nalil si frťana.

„ty tam někoho máš?“

„jo.“

„zavolám teda jindy“ řekla Máca zklamaně.

„to budeš hodná.“

ačkoliv ke spokojený existenci potřebuju pít
nejsem vrba.

na čtení

zpěněný přeje slova
valící se horem pádem kamenitým korytem
a nikde tůň

tišina

která by hostila pstruha.

„haf!“

ulevil si bernardýn dřímající pod pódiem.

punkerka s cigaretou drsňácky zavěšenou v koutku úst
vyprskla afektovaným smíchem

čímž totálně znevážila to psí štěknutí.

Fefíček

já se máznul s plným vědomím zbytečnosti svého činu
Fefíček byl ale inventář.

cvok. v hlavě mu skřípala rezavá osa všehomíra
co otáčka zeměkoule
to očištec.

hlavu v dlaních jako zvíře schoulenej
s bolestí mřel strachy
že v něm ta osa zarezne docela
a bude to jeho vina
že se svět zastaví.

když se v Bohnicích zastaví svět
je něco jinýho než když se svět zastaví v Bohnicích
to dá rozum.

psychoanalýza
nezabrala. neuroleptika. elektrošoky.
až jsme se ožrali s kotelníkem
nějakej Šmíd
a ten ze srandy cmrndnul Fefíčkoví do vlasů
z kanystru kapku topenářskýho oleje.

v předsíni se nezul

a hned s ublácenejma farmářkama do pokoje.
„non je ne regrette rien!“ vzdechnul
„takovou krásu nesmíš nechat uplynout kolem
ta musí dovnitř. máš sluchátka?“
podal jsem Bizonovi sluchátka
Bizon sluchátka zastrčil do zdířky u gramofonu
a vpustil si dovnitř do uší Edith Piaf
rukou naznačil
abych mu podal popelník
zapálil si startku
takhle umí bejt Bizon v cizích bytech doma.

nemáte bůra na hamburger?

měl. nastavil jsem ruku. místo očekávaný mince
mě za ni popad a odtáhnul do bufetu u Anděla.
vymakanej borec kolem čtyřicítky
bez šance protestovat
mně bylo šestnáct
a zaplatil guláš a čtyři knedlíky
navrch a rizoto a svičkovou a ovar
a buřt na tácek.
jed jsem to hodinu
oči mi lezly z důlků
nenáviděl jsem ho
hajzla
stál tam a mlčky jako socha
gardedámy vyprovázel
pohledem každý moje sousto.
až když jsem setřel z tácku i hořčici
přines půllitr se zasněženým vrcholem
nezdolatelnej jako Mt. McKinley
a řekl:
„tady je to pivo cos měl asi na mysli mladej.“

v anglických novinách (Kv. 1837, 82) vylíčil truchlivý případ lodní kapitán Landolphe. jeden jeho důstojník byl náramný piják kořalky, takže zpravidla za den vypil dvě láhve, za noc pak ještě jednu. jednoho dne byl k němu zavolán kapitán; právě se nad onemocnělým bezvýsledně radili lékaři. v nešťastníku se již vznála kořalka; zamodralé plamínky půl střevíce, celé podobné oněm, když se kořalka zapálí, hubou a nosem mu vyskakovaly. ještě mluvil v tomto hrůzném stavu. veliká pomoc lékařská byla nadarmo - druhý den shořel nešťastník. tělo bylo obráceno v popel, a nezůstavilo než vápenité hnáty.

uvnitř v baráku oslavují křtiny
zatímco já ukazovákem propátrávám Eričinu šterbinu
nahmátnu klitoris

zasténá

rozkoší jenomže jak jí rozepnu podprsenku

„asi už jsem moc opilá“ povídá
ve vteřině vystřízlivělá.

„opilá?“

„pojd'me prosím za ostatníma.“

políbil jsem ji na krk:

„nebo zamilovaná?“

dál už šlo všechno podle obvyklého scénáře
až na to že si momentálně připadám
prázdnější než samopal
co vystříknul zásobník do davu civilistů.
další zářez na pažbě.

roj komárů krouží v kuželu světla lucerny

od řeky po nábřeží zavanul zápach bahna.

zvedá se vítr.

co nevidět se strhne bouřka.

vtom zaslechnu Bizona jak v nábožným vytržení

huláká: „přej si něco!“

na hvězdy věřím taky ale protože padala

lucerna kterou srazil

tresčima játrama v konzervě přál jsem si

aby nás nedostali bengové.

i padající lucerny uměj přání vyplnit. podle Bizona

záleží na vroucnosti modlitby.

želva

„představ si že ta nová čůza z kantýny
bydlí v maringotce.“

„nějaká vysložilá cirkusačka?“

„krotitelka“

„tygrů?“

„želv.“

„cože?“

„tak vidíš.“

„kočuje s maringotkou po zahrádkařskejch koloniích
aby se ta její zmlsaná želva mohla napást na trávě.“

„dojemný.“

„dojemný? mně zajímá aby měla čerstvej vlašák
a ne kde jsou čerstvý pampelišky“

rozdurdila se Magda.

místo abych se zasmál začal jsem kuckat

tím palčivým kuřáckým kašlem

vystřelujícím až z hrotů plic.

zase má recht.

7:1

bodík na mý straně je za

umytý nádobí.

v úterý U Drsnejch

bejvaj kozy nahoře bez jak stojí barevnou křídou
na tabuli před vchodem
nebejt toho nápisu málem bych zapomněl
že je úterek. dnešníma ceckaticema povzbuzenej Roušar
on moc nevidí a nebo naopak
já si myslím že jasnozří poněvadž řek:
co je neurčitě rozmazaný od toho je tu malířství
aby to zaostřilo
a dalo tomu tvar na plátně.
nevyřčenýmu dává tvar poezie.
co je rozkradený tomu dávaj tvar miliony.
já zařičel
kam se na Roušarova moudra třesou úterní sulcáky.

dřinou ve šroubárně se z něj stal vyhaslej

bezduchej skelet prorostlej svalama.

žena mu zahrula a než se to vyřeší s rozvodem
vrátil se k mámě do hnízda.

to mu nevyčítám.

jako že přijde ze šichty a otevře lednici:

„máti! co si mám vzít k jídlu?“

kdyby se jednou zeptal mě.

já pro něj nejsem.

přítom já do tý kraksny láduju všechny ty salámy atd.

„sněž co sis nakoupil“ odpověděl jsem mu
místo Marie.

bouchnul dveřma a zavřel se do pokoje.

rozplakala se.

pláče

a není k utišení.

nudle jí stéká z nosu přes ústa

na bradu.

pokaždý podcenim moc ženskejch slz. stáhnou mi hrdlo

jak struna v rukou nájemného vraha

a ačkoliv bych měl mít pocit satisfakce

cejtim se provinile.

chytili Oskara

leží vpletenej mezi špricle klepadla na koberce
jako v popravčím kole
a samozvanéj kat mu sází pětadvacet nasliněnou mincí.
„osum! devět!“ odpočítávaj katovi pacholci.
vykláním se z okna:
„běžte si smradi řvát jinam.“
a vůbec
mi to nedochází. až ve sprše mi zvuk vody
bubnující do dna vany
připomněl dupot bot a tu hrůzu
když mě Džastikova parta naháněla
po smíchovskejch dvorkách.
zasnil jsem se a propás deratizátora
s krystalkama jedu proti faraonům.
než jsem se vyštrachal z koupelny
a oblíknul si župan
zvonek utichnul.
ne tak Oskar.
vyhlédl jsem z okna.
jeho křik pro mne byl sladkobolný štěbetání
vrabčáka uniknuvšího pařátům dětství.

reprint marseilleského tarotu

v den kdy má nastat úplňk to s ní cuká nedočkavostí.

vytáhne spiritistickou desku

já si pustím muziku nebo se prostě rochním

a ona začne vykládat.

„pojď se podívat!“ přerušila mi siestu.

„uprostřed Šalamounovy pečeti máš věž.“

„nechci to slyšet.“

„máš před sebou kariéru.

Saturn v sextilu

na Merkur

ve Lvu!“

možná.

možná zná tajemství mého života.

já sám pro sebe chci ale zůstat idealistou

co se pokouší se ctí to ustát

i za tu cenu že s každým dnem ztrácím ramena.

od frézy mě přešíbovali na odstavnou kolej

do balírny k papšeru.

papšer je stůl opatřenej na konci gilotinou.

k ní se fatalisticky sune lepenka

odvíjí se z role

a uříznutý pláty jako za francouzský revoluce hlavy

se zakrvácenýma vlasama a cárem límečku košile

přilepeným předsmrtným potem na šíji

padaj do drátěnýho koše.

norma je nařezat pro svoji a obě další směny

nakulit role na příští den

a abych se nenudil

helfnout ženským naložit zabalený zboží na kamion

vycídit vázací mašiny

skáknout pro svačinu

zamést

a iniciativně si přenýtovat okovy.

Jean Valjean

s rolničkou

na noze.

galejník – zahradník. ženský můžou puknout

že si kytky v mojí péči jenom mlaskaj

bliznama. dokonce rozkvet i zmučenej pahýl ibišku.

poslední spřízněná duše.

řikal Bizon:

„neříkej trafikantce
že máš roštěnku
trafikantce řekni o cigára a o Lidovky
ani v masně nemluv o roštěnce
ale o bůčku
v polotovarech o knedlíku
v zelinářství o zelí
doma mlč
uvař knedlo vepřo zelo
a zejtra se rozved’.“

**zajímalo by mě kde Kremlička viděl cizrnu
velkou jako pěst**

co popisuje ve svojí knížce. dřepěli jsme na rybách
pod černošickým jezem a ve vezírku chladili lahváče.

„tak obrovská cizrna nemůže existovat!“

zděsil se Kremlička. hodil do sebe hlt piva
promnul si tváře

a po chvíli přemejšlení pravil:

„možná ale existuje tím spíš

že jsem si ji vybásnil. sám jsem tomu nechtěl věřit.

proto jsem se potom přecpal

cizrnou k prasknutí.“

Máca není zlá

akorát když vypravuje historku jak u benzínky
čepovala benzín vezme to od šaltpáky
a potom zatáčku po zatáčce
u prasečáku v Rudný je třeba podřadit horizont
a u Heřmaniček se vyhnout d'uzně v levým pruhu.
špagety už bude mít ke scezení
a ona je zas zpátky v Kralupech v autoservisu.
říkám jí: „co teda u tý benzínky?“
a ona: „no nic normálka shellka
ale počkej že já nekoupila Džastikovi ty marlbora.“

Cinny´s Waltz

tiskne se ke mně palce zaháknutý
za opaskem mých jeansů. při minulý písničce
se vypařila nahoru
s tím harleyářským bodačem. vím to.
na něj nikdy nebudu mít.
i ona
to ví.
přesto se teď ke mně tiskne
na tváři cejtím její dech
a ploužáky Toma Waitse jsou nedostižný.

autenticita

přišli po vydání Dvaceti dek ovaru
že se mnou udělaj rozhovor do novin.
bagoun ze kterýho se vyklubal fotograf
byl zpruzenej že nejsem podle jeho představ
troska zdevastovaná na hadry.
„kurva jak ho mám teda vzít?“
„to nechám na tobě“ řekla redaktorka.
„je nemožnej.“
„hlavně aby bylo vidět pivo.“
ode mne chtěla vědět kdo je Marie
a nakolik jsou situace z knihy autentický.
prahla po autenticitě
proto jsem na místě napsal tuhle autentickou báseň:
jsou dva a přesto jich máte plnej byt
a plný zuby
a to je teprve půl devátý a ani ne půlka
kazety v diktafonu.
pokud se ale rozhodnete prochlastat k autenticitě
literatury v půl devátý
rutinním pohybem o popelník
načnete další Staropramen
nalijete si
a najednou vás vyděsí to ticho.
v ložnici
v koupelně
v kuchyni
autentický ticho beznadějný samoty.

divnej chlap byl Starhon

s mžourajícima prasečícima očkama. pivní odulost
mu vymazala rysy z ksichtu. U Drsnejch
sedává hned u dveří. patří k bontonu
pozdravit ho a optat se co Leopoldov.
„sráči! zmetku! vole! ty krávo! hovno! parchante!
zmrde! prase! cipe! kokote! chcípáku!
idiote! kurvo! hajzle! pitomče! bukouně! hovado!
můj Leopoldov?
nech ho smrdět! nýmande!“
než urážky je těžší přetrpět potom těch šestadvacet
na prach omletejch leopoldovskejch historek.
prach v hrsti smutku.

Bizon se vysekal u Buštěhradu na mašině

pročež jsem si za ním udělal do špitálu
do Kladna vejlet se vším všudy
i se svačinou na cestu. v pantografu jsem zdlábnul
bavorskou sekanou a dvě housky.
třetí okoralou a rozdrolenou v promaštěným papíru
mám ještě v kapse bundy.
nějak mi sousto zaskočilo:
na soupisu pacientů prázdná kolonka.
zastlaná postel.
převzal jsem na sesterně papírovej pytel a vymáznul.
ze sterilních okachlíkovanéjch cimer a lyzolovýho oděru
mi naskakuje husí kůže.
mezi Bizonovými krámy byla v tom pytli i peněženka
naditá pětikorunama do automatu na capuccino.
cestou k nádraží jsem si v hospodě u šraněk
dal za ně pietní kafe
aby se neřeklo
a rumů –
rumů až mi z očí plakaly štamprlata.

hladový oko na dálnici o půl třetí k ránu

zlověstně osvětlovalo palubní desku.

„zastav mi u pumpy

kdyby měli Budvar v plechovce.

a bagetu.

ty nemáš chuť na bagetu?“

„sklapni už.“

„tak na to dupni.“

zatímco motor poškytával

vytáčela mě Hedvika k nepřičetnosti

a že jsme se vůbec ještě kodrcali bylo nejspíš

magnetickou silou měsíce.

zrovna byl úplněk.

červen.

po dešti.

ideální čas na úhoře.

„jestli nevíš levej pedál je plyn.“

a nedá si pohov.

někdy bych jí vážně jednu sek.

před poločasem Sparta prohrávala 0:2

na penaltu šel Berger. švihnul levačkou
a rotovanej míč míří nad břevno
a nad tribuny
a ven z obrazovky. porazí anténu
kaktus na parapetu rozbije okno poskakuje po
chodníku dolů na Lidickou
a dál
směrem k Andělu
kde ho nakopne skotačící cikánek
a trefí do čepice kominíka.

a právě kvůli těmhle momentům
se vyplatí občas zkejsnout
u televize.

Boubroleho fotr

zkremovanej popel z urny vysypal Boubrole bez obřadu
v remíze na krejcárku
aby to měl pěkně při cestě z hospody.
nadrátovanej pivišťatama
se potom na krejcárek chodil vymočít.
„celej život jsi mě nasíral já tě teď nachčiju!“
volával s rozepnutým poklopcem
ovšem jak Boubrole krejcárek hnojil a zalejval
na den po roce mu z hromádky popela vyrost
dočista novej fotr
jako by z oka vypad mrtvýmu.
setřel si dlaní chcanky z pleše
a povídá:
„špásování už bylo dost jdeme domu synku.“

**v otázce odesílání a doručování pohledů
bejvám beznadějně bloudící pošťák**

ale dneska jsem mezi kavárenskejma stolčkama
našel tu správnou adresu a moje oči
se střetly s jejíma.

Beátin muž je nabob. zazobanej
šéf autoservisu. poroučel šampus za šampusem
a špuntama sestřeloval skleničky v policích nad barem.
poslední vypil z barmančiny martensky.
když odcházeli
zatímco sundával z věšáku parkera
pomalu abych jí stihnul odečíst ze rtů
vyslovila Beáta bezhlasý ve středu.
nabob si nasadil stetson
a přešvenknul celebrity mezi osazenstvem.

skončí to gejzírem semene na jejím bříše
a možná cigaretou napůl s filtrem oblemcaným rtěnkou.

co dodat?

mlčet
je poctivější než lhát.

usrkne kafe a hrnek postaví na komodu. posadí se na
opěradlo křesla a sroluje punčochu do špičky
skousne sousto topinky. omastek
otře o stehno
natáhne si punčochu
pak druhou
jde ke skříni a z ramínka sundá halenku
sledovat ženský jak se oblékaj
je svým způsobem rajcovnější
než strip.
zapne si halenku. usrkne kafe. konečně
došlo i na kalhotky
nasouká se do sukně
v ruce zbytek topinky vyběhne z ložnice
v letu zhltně vajíčko
omastek z prstů otře o moji tvář
vlepí mi polibek
vklouzne do lodiček
a je pryč.

Ediční poznámka

Do výboru Remington pod kredencí byly zařazeny básně z knih Ošklivé příběhy z krásných slov, Dvacet deka ovaru, Blues 1890–1940, Kecanice a básně otiskované v Literárních novinách v rozmezí let 1996–2000, Psím víně 1998–2005, v časopisech Tvar, Revue Labyrint, Kulturní magazín UNI, Obratník, Klan, Dotyky, Weles, Babylon, Britské listy; nakonec jsou zde básně dosud nepublikované. Dostal jsem šanci znovu je přečíst, zrevidovat, přepracovat a mnohých se zřeknout, což беру jako obrovské privilegium. Většinu autorů se to nepoštěstí. Od nakladatelů zaobírajících se poezí se sebevražedné počiny očekávají, nicméně doufám, že v případě tohoto výboru o řez břitvou do zápěstí nepůjde. Zmíněné sbírky vyšly v minimálních nákladech a nejsou dostupné už ani v antikvariátech, navíc dorostla nová generace čtenářů, kteří čtou s vervou a propít a prošoustat noc je pro ně samozřejmost a ne literatura.

Slyšme, slyšme to tiché kvílení

Umělci můžou kombinovat všechno.

Gary Snyder

Někdy čas trhne oponou či oponami, za níž a za nimiž zpravidla bývá a je fůra krys a ještě více krysích Poloniů, ale v literární historii nebo v literární současnosti takovéto zvraty neprobíhají nikterak krvelačně a podobné velké ani malé třesky se pohřichu neodehrávají s náležitou vehemencí: smysl literárního díla přece odedávna tkví víc v reflexi než v gestu, byť nic proti ničimu gustu. Přesto se básník, prozaik (a také už dramatik) Michal Šanda o to pokusil: jednoduše se vrátil ke svým starším básnickým sbírkám, napsaným převážně v druhé polovině poslední dekády druhého tisíciletí – a tyto texty, promlouvající jako literární fakt své doby, nyní zrevidoval, probral, připojil i některé básně nepublikované a v určité, spíše však doplňkové míře zařadil také verše či miniatury novější.

Stalo se, načež vznikl nikoli nějaký autorův „sebevražedný počín“ z hlediska tvůrčího, ale jakási prapodivná, zároveň však přitažlivá syntéza či symbióza Šandy nového a Šandy starého. Čili soubor textů, v nichž se i těm čtenářům, kteří „čtou s vervou“, znenadání představuje jednak opět starý známý a bývalý Šanda z časů Ošklivých příběhů z krásných slov (1996) či Dvaceti deka ovaru (1998) aj., jednak nynější, úplně nový a veskrze současný Šanda, vybírající ze svých někdejších ošklivých příběhů a krásných slov jako by pouze tolik, co se i teď, po deseti letech, dá začlenit do nějakých nových a svěže šfavnatých,

zdaleka nikoli pomyslných a napořád básnických dvaceti deka ovaru. A výsledkem je a má býti to, co básník Šanda nepochybně oprávněně a navíc s nehledanou přirozeností nazývá „samozřejmost“ – a současně jedním dechem popírá, že by tyto verše a texty v očích kohokoli měly ztělesňovat všehovšudy cosi jako „dávnou vzpomínku“.

Tak jednoduché to pochopitelně není a literární historik hodný toho jména by měl mít jistěže vždy po kapsách dostatek vědeckých pinzet, aby i jimi bedlivě shledával a zjišťoval, kteroupak báseň či kterépak verše Šanda takto vyhrěznul kupříkladu ze zmíněných Dvaceti dek ovaru, zda její znění nebo jejich znění pozměnil či nikoli a jak a proč, dále co se tím pádem v autorově poezii změnilo a co se naopak vůbec nezměnilo. Jenže: je důležité, co byli a jací byli tři/čtyři mušketýři před deseti či dvaceti lety, když nyní prožíváme jejich příběhy po deseti/dvaceti letech, kdy již z nezbytného odstupu hledíme na dramatické příhody stále stejných hrdinů meče a dýky? Takhle k nám i Šandovy texty přicházejí jako by žijíce své nové básnické osudy, oslovují čtenáře jakoby pokropené živou vodou autorského novodobého výběru a novodobého přečtení: baže, už to není žádný ryzí dokument pozdně undergroundové poetiky z let devadesátých minulého století – a měli bychom se tudíž do nich začítat v prvé řadě jako do svébytného dokumentu o dokumentu. Proč také nikoli, proč fikci staršího textu nespářit s jeho novou podobou a novou dobou uveřejnění, proč nezkombinovat vše, co nějak vážně i nevážně zkombinovat lze?

Jinými slovy jako do něčeho, co zbylo z undergroundového zření světa po zdolání dlouhého, postmoderního časového filtru, anebo jako do toho, co zbylo

z někdejší pozdně polistopadové autenticity autorových básní a v čem se zračí a co sděluje (sděluje-li) jejich tvůrčí autenticita nově nabytá. Co se však zdá být evidentní, to je jméno, které pokaždé zbývá, titul či název: už nečteme ani ony básně pojmenované množstvím ovaru, ani verše holedbající se krásou a ošklivostí. To všechno už deset let zašlé loňské sněhy jsou: přiznejme si, že Michal Šanda ze svých starších textů sestavil i sepsal skoro a málem novou, případně nově přeonačenou sbírku, kterou prý vylovil z letitých chuchvalců prachu, sbírku, kterou poznovu situoval do minulých, ale nyní již nesrovnatelně „minulejších“, „mizerných časů“ – a kterou taktéž přejmenoval, resp. nanovo pojmenoval Remington pod kredencí. (Lehká kvízová otázka: kdo z deseti čtenářů ještě nebo už ví, co to je či byl Remington?) Ze starých sbírek tak zůstalo nové jméno. A vědomí, že psací stroje se už povýtce jenom povalují. Občas v tichém zákoutí kredence.

Věru, nevstoupíme nikdy do stejných básnických sbírek, zvláště když jsou autorem předělány a pozměněny a když od okamžiku jejich prvního (navíc nízkonákladového, víceméně čtenářsky nedostupného) vydání už uplynula pořádná řádka roků. Jenže toto nové vydání Šandovy starší i novější tvorby básnické, kromě toho, že se čtenářům předkládá i jako ukázka autorského vydání „z poslední ruky“, opravdu vyznívá už jako sbírka značně jiná nebo venkoncem jiná: je utkána z poetiky posunuté do jiných sfér, prošla si stylovou transmutací, podstoupila, zdánlivě téměř nepostřehnutelnou, též reanimaci autorské filosofie kumštu. Časy se změnily, i mravy se změnily, o tempora, o mores, ale přestrojil se k nepoznání taktéž kontext díla literárního – a to, co svého času v českém

písemnictví vyznívalo jako výrazné překračování kdekterých dobových tabu nebo všelijakých dobových norem, dnes má naopak „konstruktivní“ charakter spoluvytváření jednoho konkrétního stylového kánonu na rozhraní dvou tisíciletí, anebo i ráz jistého znovusebeutvrzování se autorova v básnické tradici.

To, co totiž v Šandových verších a textech před desítkou let muselo zaujmout až strhnout svou expresí, může být nyní, na sklonku prvního desetiletí 21. století, vnímáno jako citace svého druhu – a to, co kdysi sršelo novotou, nabylo dnes povahu aluze – a to, co svého času čeřilo vody české poezie, vyznívá v současnosti jako postmoderní varianta undergroundového básnění. Kdo se s tím nehodlá smířit, nechť si vyhledá původní verze raných autorových sbírek! Takový je běh dějin i literárních dějin, nové kousky se stávají starými kousky – a někdy se z nich nepodaří vykřísit nový tvůrčí tep. Leč Šandovi se to v Remingtonu pod kredencí podařilo. Proto také ten nový název, proto i neduchamorné poznání, že to, co bylo kdysi autorovou ranou (leč nikoli mladickou, Kristova léta bývají časem bilancování) poezí, jako by zůstalo tam někde pod kredencí v chuchvalcích prachu, zatímco skoro navlas stejné, leč znovuoživené verše jsou najednou a poznovu zase zde, tady a teď – a co na tom, že též na nich se už porůznu usadil onen přesně odpozorovaný, možná i prokletý „prach v hrsti smutku“!

Vskutku: prach, zase prach, chuchvalce prachu, jako by Šandovy verše prostupoval motiv prachu nikoli jako známka obstarožnosti jeho básnické dikce, nýbrž co ozvuk onoho starodávného rčení, že prach jsme a budeme, neb v prach se obrátíme. Co na tomto odvěkém osudu může

poezie (i ta Šandova) vyvzdorovat, co může položit na svou stranu obětího oltáře umění? Totéž, co před řečenou desítkou let a i v dřívějších esteticky správných epochách: svou samozřejmost. Jistěže to je už samozřejmost či přirozenost poněkud jiná než předtím, je bratru o deset let starší a měla by být o desítku let moudřejší a přesvědčivější, leč stále ještě je to jakoby nestárnoucí staronová „samozřejmost“.

Tuto emblematickou vlastnost autorova básnictví můžeme dozajista charakterizovat i jako přirozenost, věrohodnost; tohle vše totiž Šandovým básním vtiskuje nikoli již někdejší, téměř přízračný pel autenticity, ale tentokrát, do jisté míry či už průkazně, stylizovanou aureolu hypnotické autenticity. A ta je k rozpoznání i k mání namátkou v autorově jazyce, v jeho dikci, v lexice, v jeho umění básnické pointy nebo naopak v pestrém spektru uplatněných možností, jak básnický záznam či epizodu odpointovat, zbavit ji umělého vyústění a rozuzlení, ponechat báseň tak, aby promlouvala sama za sebe, sama o sobě, aby posléze zmužile, srdnatě a svým způsobem až ztepilá stanula tváří v tvář k nám, vyzářujíc zejména svou (nebojme se slova: ryzí) autenticitu.

A jsme-li u problému autenticity, bude zřejmě už na čase vyhledat pro typ či model autorova dřívějšího či současnějšího básnictví poněkud jiná přirovnání než obvyklé a povšechné zdůrazňování filiací směřujících k residuům a reliktvům undergroundové tvorby: u Šandy například zcela chybí tolik příznačná pro „podzemí“ atmosféra negace, protestu, ryčného, prvoplánového, spektakulárního, snažícího se o přímé až přímočaré pojmenování věcí společenských vezdejších. Tyto intence jsou i v Remingtonu

pod kredencí přítomny pouze v míře nezbytné, těžiště této knížky – a celého autorova psaní literatury – lze spatřovat zvláště v jeho fenomenologickém nazírání a i prožívání (či spoluprožívání) celičkého světa i kumštu.

Zvláště tady snad lze shledávat i přípustný klíč k interpretaci veršů a textů, které se zpočátku zrodily na remingtonce ještě nepohozené pod kredenc: Právě důraz na fenomény zejména každodenního živobytí, vždy ve zkratce, ve výřezu až ve výseku, se stává alfou i omegou Šandovy osobité básnické fenomenologičnosti a vtiskuje jeho veršům charakter permanentní trsovitosti, fragmentárnosti, určité (záměrné) neuzavřenosti, dalo by se říci s jistou nadsázkou až enigmatické otevřenosti vůči světu, v němž žijeme a jenž neustále kohokoli z nás dovede překvapat, ohromit, zaskočit, podrazit. Také umělec: čteme-li totiž jeho texty z tohoto pohledu, Michal Šanda je příkladem básníka žasnoucího. I z autentického ticha, i z již připomenutých a všudybylných „hrstí smutku“.

Tady ale vyvstává dynamický a dramatický rozpor, tvoříci cosi jako hybatele starších i novějších autorových veršů a textů. Na jedné straně tu dominují fenomény života a světa, vtělené do reálií, ať jsou psychické, morální, faktické, jak už je Michal Šanda servíruje čtenáři někde až s brutalitou, byť můžeme mluvit o svérázně něžné brutalitě jeho pohledu a básnické mluvy. A na druhé straně, jak se také sluší a patří v tradici světového básnictví, toto fenomenologické pojmání a vnímání člověčího jsoucna, tato vitalita, která prýští a tryská ze Šandovy obraznosti, z jeho útržků replik, úlomků postřehů aj., nikoli snad elementárně, možná však o to naléhavěji a úporněji sděluje – kupříkladu i tím, jak pojmenovává a tímto pojmenováním i roz-

kolísává naše zdánlivé jistoty – základní existenciální nejistoty naší během roků stále jakoby současnější současnosti.

Veškerá sarkastičnost, aforističnost, grotesknost autorových textů (jak tu nezapomenout pradávné Kolářovy prozaizace poezie nebo stejně dávných povídek z pozůstalosti Jana Zábrany!) zde promlouvá jako taková podomáčku a pokradmu odvrácená tvář naší existence. I kdyby se totiž v Šandových lapidárních výjevech ze světa tenkrát i teď odehrávalo cokoli a co nejvíc, beztak se za tím vším skrývá a poté už ani neskrývá tolik ryzí, tolik nepředstíraná „beznadějná samota“, tvořící uhrančivý tmel všech textů spojených taktéž s remingtonem pod kredencí a nejenom s ním a s ní. A všude vůkol této samoty naděje zbavené a zbavované se přece rozprostírá onen nekonečný, do třetice citovaný, „prach v hrsti smutku“.

Ale ten i tamten je možné rozprášit, aspoň načas žít a psát pošlapán nadějí, navzdory všeobjímající destrukci a entropii. Mlčet je poctivější než lhát, praví Šanda, nicméně našťestí ani nelže, ani, což je ještě důležitější, v rozporu s vlastním výrokem nikterak nemlčí. Pokud ovšem jeho verše a texty nebudeme interpretovat jako hlasitou podobu nepromlouvání, jako zvláštní případ urputného a úporného kvílení, jímž se bráníme otupujícím lžím i někdy ještě více otupujícímu mlčení. Ano, bývá to sice ztišené a ztajené, leč o to brutálnější kvílení, bývají to i drastické plačky nad veškerenstvem, ale Šandovy verše jsou také čarokrásné (či sprostokrásné, řečeno postaru?) „papírový preludy z písmen“. A ty přece a kéž by i nadále přežívají i remingtonky, i kredence, i nás.

Vladimír Novotný

obsah

pitbull	9
u televize rupla obrazovka	10
inspirace	11
toaletní stolek je její oltář	12
Šmíd	13
to číňanský mrně na tržišti u stánku	14
Doris	15
Bob Marley	16
rusovlasá květinářka	17
tampony	18
kufr s remingtonem jsem pohřbil	19
tekla jak kostka ledu v decáku bourbonu	21
šunkofleky	22
u čalouníka	23
U Drsnejch	24
postaví přede mne na stůl hrnek hutnýho turka	25
chlápek vedle u mušle dopnul poklopec	26
co	27
na krku matronu roztaženou od porodů	28
klečel jsem u mísy a řval na krysy	29
říkal Muntág:	30
to maso na mrazáku je bůček?	31
z anglických novin cituje se	32
nikoho jsem neviděl nasranýho víc než Džastika	33
smrdíš chlastem	34
Šramtadlo	35

zalej fikus nakrm Croxe stálo na lístku	36
posledního antického filosofa Boëthia	37
v hospodě Na Palubě potápějící se lodi	38
hovězí srdce	39
grundig	40
Alice	41
už dopředu vím že budu protivnej	42
na stole Remington 1100 CT	43
čas od času máma naskládala do krabice	44
říkala Máca:	45
ve zdeformovaný optice jeho křiváckého pohledu	46
Muntág máchá ve dřezu dopitý půllitry	47
Marie odfrčela na podnikovou chatu	48
na čtení	49
Fefíček	50
v předsíni se nezul	51
nemáte bůra na hamburger?	52
v anglických novinách	53
uvnitř v baráku oslavujou křtiny	54
roj komárů krouží v kuželu světla lucerny	55
želva	56
v úterý U Drsnejch	57
dřinou ve šroubárně se z něj stal vyhaslej	58
chytili Oskara	59
reprint marseilleského tarotu	60
od frézy mě přešibovali na odstavnou kolej	61
říkal Bizon:	62
zajímalo by mě kde Kremlička viděl cizrnu	63
Máca není zlá	64

Cinny's Waltz	65
autenticita	66
divnej chlap byl Starhon	67
Bizon se vysekal u Buštěhradu na mašině	68
hladový oko na dálnici o půl třetí k ránu	69
před poločasem Sparta prohrávala 0:2	70
Boubreho fotr	71
v otázce odesílání a doručování pohledů	72
usrkne kafe a hrnek postaví na komodu	73
Ediční poznámka	75
Slyšme, slyšme to tiché kvílení (doslov)	77

Michal Šanda

Remington pod kredencí

Ilustrace Michal Šanda

Doslov Vladimír Novotný

Vydalo nakladatelství Protis, Praha 5, Staropramenná 12,
v roce 2008 jako svou publikaci

Edice Večernice, svazek 25.

Vydání první

Sazba a grafická úprava Roman Polák

Doporučená prodejní cena 168 Kč

ISBN 978-80-7386-

Knihy nakladatelství Protis distribuuje Kosmas
pro knihkupce: e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit
v internetovém knihkupectví www.kosmas.cz.

Vydané a připravované tituly edice Večernice

1. svazek: Roman Szpuk: Macecha bouře
2. svazek: Petr Burian: To karmické?...
3. svazek: Vít Kremlička: Manael
4. svazek: Oscar Ryba: Život mezi prsty
5. svazek: Igor Malijevský: Družba
6. svazek: Svatava Antošová: Ještě mě nezabíjej!
7. svazek: Patrik Linhart: Napsáno v trenýrkách
8. svazek: Jana Štroblová: Třetí břeh
9. svazek: Petr Král: Hm čili Míra omylu
10. svazek: Michal Šanda: Kecanice
11. svazek: Jakub Čermák: Padavčata
12. svazek: Marie Šťastná: Akty
13. svazek: Jan Suk: Spojené kameny
14. svazek: Kateřina Kováčová: Soumračno
15. svazek: Filip Pešek: Vesnická svatba
16. svazek: Petr Maděra: Černobílé rty
17. svazek: Karla Erbová: Smírčí kámen
18. svazek: Jaroslav Kovanda: Výlet na Kost
19. svazek: Jan Gabriel: Barometr na uhlí
20. svazek: Pavel Řezníček: Stroj na peklo
21. svazek: Zdeněk Volf: A mrvě prsteny
22. svazek: Josef Hrubý: Miláček Arcimboldo
23. svazek: Petr Čermáček: Linea nigra
24. svazek: Karel Zlín: Nedaleko pyramid
25. svazek: Michal Šanda: Remington pod kredencí